

Petra Kantola on reilun viikon ajan tutustuttanut Aadaa ja kolmea pässiä, Severiä, Santeria ja Samulia, toisiinsa. Isokokoinen koira on omaa laumaana vartioidessaan itse rauhallisuus. *Kuva: KUVAT Lauri Vuorenmaa*

Maremmano-abruzzese-rotuinen Aada vartioi lampaista Elimäellä ja sen pian syntyvät pennut aikanaan Pukkilassa. Helsingin yliopistossa tehtävä tutkimus selvittää, miten eri laumanvartijarodut sopivat Suomen oloihin. KARI HUUSARI

ELIMÄKI. Parivuotias valkoturkkinen Aada katselee katselee rauhallisesti kolmen lampaan vauhtelua kotiaitauksessaan Elimäellä. Pikkupässit Severi, Santeri ja Samuli tulevat välillä kuonotuntuman päähän isokokoisesta koirasta, mutta tämä ei ole moksiskaan.

- Italiassa maremmano-abruzzesea on käytetty tuhansia vuosia laumanvartijana. Se on erittäin itsenäinen ja vahvan vahtivietin omaava koira, joka on myös rauhallinen ja kärsivällinen, kertoo **Petra Kantola** Kennel Mareuksesta.

Kantolan perheestä tuli lammasfarmareita Helsingin yliopiston ja maa- ja metsätalousministeriön yhteisen projektin myötä. Livestock Guardian Dogs -projektin avulla tutkitaan laumanvartijaroturyhmään kuuluvien koirarotujen soveltuvuutta susivahinkojen käyttöön suomalaisilla eläintiloilla. Väitöskirjaa aiheesta valmistelee tutkija **Teet Otsavel**.

Elimäellä, aivan Kantolan pihapiirin tuntumassa, on nähty ilveksiä. Susiakin on liikkunut lähiseudulla.

- Meidän kaksi maremmano-abruzzeseamme, Aada ja Bojo, ovat pitäneet partiota illalla, kun ilveksiä on ollut lähettyvillä.

Petra Kantola kertoo, että koirilla on selvä työnjako. Aada antaa hälytyksen, kun taas Bojo-uros pysyttelee taka-alalla. Jos koirat joutuvat tositoimiin, uroskin astuu näyttämölle.

ITALIALAISPERÄINEN rotu ei kohdistu hyökkäystään ihmiseen. Laumaa uhkaava petoeläinkään ei saa koiraa kimppuunsa, vaan eräänlaisen varoituksen.

- Jo pelkkä koiran olemassaolo riittää. Koira hämää petoa käyttäytymällä uhkaavasti tai jopa leikkisästi.

Maremmano-abruzzese pystyy pitämään loitolla ilveksen, ahman, suden ja jopa karhun, vaikkei pystyisikään yksin tappelemaan suurempia petoja vastaan.

- Sen vaikutus perustuu käytökseen, jolla se katkaisee petoeläimen toimintamallin.

LAMPAAT OVAT lainassa pukkilalaiselta tilalta. Niillä ei ollut minkäänlaista kokemusta koirista, joten tutustuminen oli molemminpuolista.

- Aada lähestyi lampaista pää matalana, maata haistellen. Kun lampaat lähtivät liikkeelle, koira väisti, Kantola kertoo.

- Nämä pässit ovat upeita otuksia. Koira on huomannut, että niistä ei ole uhkaa, koska ne eivät käyttäydy hyökkäävästi tai puolustavasti.

Pian Aada saa pentuja. Niiden elämässä lampaat ovat mukana alusta alkaen. Kahdeksan viikon ikäisinä Kantolan kolmen lainalampaan seuraan tottuneista pennuista kaksi lähtee Pukkilaan, jossa niiden koulutus jatkuu. Ensi kesänä koirat totutetaan uuden asuinpaikkansa aitoihin ja rajoihin, ja ne saavat olla itseksensä laumalla. Silloin lampaat ovat jo niiden hoivissa.

PAIMENTAMINEN tai metsästys eivät kuulu tämän koirarodun ominaisuuksiin. Sen keskeisin toimintamalli on oman lauman vartioiminen.

- Ja siinä tehtävässä koira pysyy, jos se on nuorena saanut sen mallin.

Petra Kantola naurahtaa, että Aadan kanssa pärjää kolmella käskyllä: tule, seiso ja odota. Seiso-käskykin on lähinnä näyttelyitä varten.

Koirien käyttäytymismalleihin ja eri rotujen ominaisuuksiin perehtynyt Kantola uskoo, että ympäristöllä voi olla yhtä suuri vaikutus kasvavan koiran toimintamallien kehitykseen kuin perintötekijöilläkin. Oikealla tavalla koiran käyttäytymismallia tukeva ympäristö voi kehittää myönteisiä, rotuun kuuluvia ominaisuuksia.

- Ihmisten pitäisi vain muistaa koiraa valitessaan, että rodun käyttöominaisuudet on otettava huomioon. Koirankasvattajat osaavat kertoa eri rotujen ominaisuuksista.